

“YARGI REFORM STRAJESİ BELGESİ”

“600 Binden Fazla Lekelendirilmiş Çocuk ve Utanılacak Sayılar İçin Çağrı !” -2

SHU Nihat Tarımeri ¹

Hukuka ve tekniğe aykırılıklar, zehirli ağacın zehirli meyvesi gibidir.

ETKİ ve İTİRAFLAR

27. 2005 yılından beri AB süreci nedeniyle evrensel değerlere dayalı adil ve adaletli davranması konusunda iki reform yeterli olmamıştır. “Yargı Refom Strejesi YRS” Belgesinde 16. sayfada görüleceği gibi Türkiye Barolar Birliği ve çeşitli kuruluşlar dahil AB kuruluşları ile ortak belge iddiasıyla üçüncü reform söz konusudur. Bir ortalıkta söz konusudur. Bu reform arasından 12-15 yaşında “suça sürüklenen çocuk”² lar şeklindeki garabet tanımlamayla, adalete ve hukuka bakışla şimdiye kadar yapıştırılan lekelerin temizlenmesi ve ortaya çıkan mağduriyetler dahil kurbanlaştırmaya yönelik etkilerin giderilmesine model geliştirme YRS belgesinde hedefler arasında yer almaktadır. Ancak yargı için reformda yer alan sayıların bile gizlendiği reformdan da ayrıca bahsedilmektedir. Adalet ve öne çıkan yargı süreci açısından etkilerler arasında çocuklara yapıştırılan lekelerin temizlenmesi için bu hedefle 2017 yılı için sayılar ele alındığında da soruşturma ve kovuşturma açısından adalet ve yargı sistemine dahil çocuk ve genç sayısı görüldüğü gibi ortalama 500 bindir. Adalet ve hukuk bilinç ve bakışla öne çıkan etkiler arasında ise 200 binden fazla çocuk; çocuk ve ağır ceza mahkemeler dışında yüzde ellisinden fazlası yetişkinler ile ilgili mahkemeler tarafından yargılanıp kararlaştırıldığı resimde ortaya çıkarmaktadır. Türkiye de 2005 yılında beri çocuk ve çocuk ağır mahkemeleri hala yaygınlaşmadığı gerçeğe, öykülerini içeren sayılar birlikte ele alındığında sayıların ve durumun bu belgede özellikle gizlenmesi öncelikle iyi niyetten ve içten uzak bir yaklaşımı da yansıtmaktadır. Hem toplum hem de kişisel vicdanın ötesinde yansıyan resimle şeffaf ve dürüstlük ilkesi açısından uzak bakış , mahcubiyet ve/ya utanma noktasına hala gelinmediği YRS belgesinde ayrıca açıkça görülmektedir. 30 Mayıs 2019 tarihi açısından öne çıkan üçüncü reform ve adalet adına geline bu nokta 2017 yılında 12-17 yaşlar arasında hapis cezası dahil **(85 808) MAHKUMİYET** kararı ile başlayan önemli bir gerçektir. Sadece 12-14 yaş arasında **(31.500)** mahkumiyet kararı ise hukuka ve adalete bakış için ise diğer önemli gerçek söz konusu iken hem reform kavramı zedelerken ortaya çıkan vahim resim için duyarlılığa konusunda ki eksiliğe de ortak olduğu bir durumda ortaya çıkmaktadır.

28.“Rakamlar yalan söylemez; yalancılar yalan söyler rakamlarla...” şeklindeki düstur hem istatistik bilim açısından, hem iletişim hem de adalet dahil dürüstlük ise gerçeklerle başlar. Dürüstlük ilkesi çocukların ve toplumun geleceği ve de adalet içinde ayrıca önemlidir. 2005 yılından beri söz konusu olan TCK ve ÇKK ile çocuklara yönelik etki ve sayılar aynı zamanda hukuk bilinç ve bakış gelinen nokta içinde önemli bir ölçüdür, göstergedir. Bu sayılar, sadece bir sayı, rakam da değildir. Adalet adına her bir sayının arkasında her bir çocuk ve genç için ayrı ayrı hikâye ve geleceklerini de içermektedir. Çocuklara nasıl kucak açılacağını ve nasıl yardım edileceği içindir. YRS belgesinde 2017 yılı için çocuk ve adalet için geline nokta ile ilgili yer verilen bu sayılar ve etkiler birlikte ele alınmasıyla özellikle sayılar arasında ki **MAHKUMİYET** kararlar arasında 12-17 yaş arasındaki çocuk ve gençlere yönelik **(31.517) HAPİS** cezası önemli bir etkiyi de öne çıkarmaktadır. 2017 yılı için özgürlükleri kısıtlanmış 12-14 yaş grubunda **(12.337)** çocuğa yönelik HAPİS cezası TÜRK MİLLETİ adına ve ÇHS ne rağmen uygunluk aranmadan karar verildiği resim söz konusudur. Özellikle 12-15 yaş grubu için TCK.31/2 ve ÇKK.35 maddesi ile birlikte söz konusu yöntem ve araçlar ele alınarak %39,1 oran çocuklar için lekeleştirmenin ötesinde insan hakları açısından ağır bir hak ihlali aynı zamanda etkenleri de öne çıkarmaktadır. AB Delegasyonu ve Türkiye Barolar Birliği dahil taraflarında yer aldığı reform da gizlenen bu durum özellikle CMK.150 maddesi kapsamında yer alan “müfaii”ler açısından ise önemli etki ve etken olarak ortaya çıkmaktadır. Gelecekleri ve gelişimleri dahil sadece korunması

¹ Zürih Gençlik Savcılığı (eski) Sosyal Hizmet Uzmanı

² 5395 /3.1.a.2“**Suça sürüklenen çocuk**: Kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuğu,

gereken **ONİKİ BİN ÜÇYÜZOYUZYEDİ** (12 337) çocuk için ağır mağduriyetler ve geleceklerin çalınması konusunda ki ortaklıkla geline nokta toplum açısından utanma noktasının ötesindedir.

29.İyi niyetten ve içtenlik uzak bu gizleme ile birlikte tutarlılıktan uzak sayılarla yine mahkumiyetler arasında **TCK.103.** maddesine yönelik 12-14 yaş grubu için toplam (778) ve 15-17 yaş arası toplam (605) olmak üzere 12-17 yaş grubundaki **(1.383)** çocuk ve genç için TÜRK MİLLETİ adına **HAPİS** cezası kararı verilmesi de gerçekler arasındadır. Sık sık gündeme gelen sorunun önemli parçası olan bu durumun körleştiği de diğer önemli gerçekler arasındadır. Bu körleşme hala söz konusu bu sorunu çözmek açısından uzak olduğunun da diğer bir yansımasıdır. Diğer taraftan ÇHS ve önsözde yer alan Pekin Kurallarına rağmen 15-18 yaş grubu için söz konusu olan **(19.172)** HAPİS karar sayısı ve TCK.31./3 maddesi diğer önemli bir utanma noktasıdır Kararlar bağlamında 2019 yılında yapılan bazı açıklamalara göre **(2.982)** çocuğun cezaevinde yaşadığı bir durum utanma arasında ayrıca öne çıkmaktadır. Yine Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu tarafından İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu da yayınlanmıştır.³ 12-15 yaş grubundaki çocukların hala Türkiye de özgürlüklerinin rahatlıkla kısıtlandığı ve gelişmelerinin engellendiği böyle bir gerçeklikle birlikte raporda şu tespitlere ve önerilere kısaca yer verilmiştir: *“Kurumda 125 hükümlü, 218 tutuklu olmak üzere toplam 343 özgürlüğünden mahrum bırakılan erkek çocuk bulunmakta olup bunlardan 13’ü 12-15 yaş grubu arasında, 308’i 15-18 yaş grubu arasında ve 22’si 18-21 yaş grubu arasındadır. Kurumda koğuşların temizliğinden, çocuklar sorumludur. Yapılan görüşmelerde özgürlüğünden mahrum bırakılanların birçoğu paspas, deterjan gibi temizlik malzemelerini kendi bütçeleriyle kantinden temin ettiklerini belirtmişlerdir. Bununla birlikte, ihtiyaca göre temizlik malzemesinin kurum tarafından sağlandığı kurum idaresi tarafından ifade edilmiştir.”* Görüleceği gibi TCK.31/2 ve TCK.31/3 maddesi ve ÇKK.35 maddesine kanunda yer almamasına rağmen yönetmelikle tıp açısında alına bilgi ile 12-15 yaş grubu arasındaki 13 çocuğun cezaevinde hala yer alması ve çocukların savunmasız bırakılması utanmanın ötesinde vahim bir durumu da açıkça yansıtmaktadır.

30.Bu sayılara ve duruma rağmen sadece 12-15 yaş arasındaki çocuklara yapıştırılan leke ve lekeye neden olanlar tarafından temizlenmesinin birlikte öne çıkarıldığı itiraf/ikrar YRS belgesi sayılar için ayrıca önemlidir. 12-15 yaşındaki çocuklar için eğitim ve korunması yerine cezaevinin aynen devam edeceği böyle bir hoyratlık diğer bir gerçektir. Sayılar ve cezaevine girmesinin sağlanmasına yönelik hem toplumsal vicdan hemde hukuksuzluk ve adaletsizlik sonucu yansıyan hukuksal sorunlara gerçekçi bir bakış belki bu hoyratlığın ve sorunların giderilmesi için ayrı bir başlangıç noktası da olabilmektedir. Ancak sayılar konusunda gerçeklerin gizlendiği soruna çözümün aranması da gerçekler arasındadır. Bu resimle öncelikle yüzleşmek yerine reform adına **ilk defa işledikleri bazı fiiller için böyle bir model** geliştirmek yaşanan sorunun öneminden oldukça uzak bir noktadadır. Aynı zamanda adalet içinde önemli bir sorun kaynağı olarak özellikle yansımaktadır. Bir asırdan beri öncelikle çocukların adalete ulaşılmasının yanı sıra sosyal adaletin tamamlayıcı unsuru olan sosyal hizmetler konusu birlikte ele alındığında ise çocukların özgürlüklerinin rahatlıkla kısıtlandığı bu duruma neden olan ÇKK.35 olmak üzere sosyal önlemlerden bahsedilmiş olması ise hem mevcut durumu hem de ÇHS ve Pekin Kurallarına dayalı bir uygunluğun özellikle aranmasını öncelik yapmaktadır. Sayılar dahil bu konuda ki körleşme ise YYRS Belgesi içinde önemli bir sorun kaynağı olunması reformdan ve hukuk bilimi açısından oldukça uzak olduğunu dolayısıyla açıkça yansıtmaktadır.

31.AB perspektifi ve temel hak ve özgürlüklere yönelik amaç yerine araç bu bakışla yansımaktadır. Sadece küçük gruptaki çocuklar için bu yöndeki itiraf/ ikrarla böyle bir model geliştirmeden bahsedilmektedir. Geline bu nokta dahil ortaya çıkan lekelerin temizlenmesi amacıyla görüldüğü gibi hedefler arasında YRS Belgesinin 78.sayfasın da ayrıca yer almaktadır.” *“HEDEF 7.2’da başta adil yargılanma hakkı olmak üzere hak ve özgürlüklerin korunması ilkesinin gözetilmesi suretiyle suç ve yaptırım dengesi bütünüyle gözden geçirilerek yeniden düzenlenecektir.”* şeklindedir. Suç ve yaptırım dengesi için ortaya çıkan hak ve özgürlüklerin hala korunmadığı gibi gerçek ve mevcut uygulamalar yerine yeniden düzenleme de ayrı bir hedef olarak yer almaktadır. Temel özgürlük ve haklar arasında yer alan ÇHS dahil ve özgürlüklerin korunmadığı ve hala gözetilmediği bu belge de yansıtılmış olması da ayrıca diğer önemli bir itirafıdır. Özellikle iç hukukun parçası olan sözleşmelere yönelik yükümlüğün arasında sözleşmelere saygı dahil bu ilkelerin korunması ve geliştirilmesini öncelik yapmış olmasına rağmen bu noktaya gelinmediğini de kanıtlamaktadır. Yeni düzenlemeler ve böyle bir reform ihtiyacı adil yargılama açısından ise temel bir hedeftir. Özellikle çocuklar ve gençlere yönelik adil yargılama konusunda uzak olunduğu bu hedefler ve açıklamalar arasındadır.

³ <http://sosyalhizmetuzmanlari.com/makale/oku/175/turkiye-insan-haklari-ve-esitlik-kurumu-tihk-ve-izmir-cocuk-ve-genclik-kapali-ceza-infaz-kurumu-raporu>

32.Hoyratlık bağlamda küçük bir çocuğa yönelik yer verilen hedef arasında “*HEDEF 7.4 Çocuk adaleti sistemi, onarıcı adalet yaklaşımıyla yeniden yapılandırılacak ve mağdur odaklı bir yaklaşım benimsenecektir.*” şeklindedir. Bu hedef ile hala “onarıcı” adalete yaklaşılmadığı ve adil yargılama ilkelerinin yerine getirilmemesi ve ortaya çıkan hoyratlıkla çeşitli ağır mağduriyetlere neden olduğu da açıkça itiraf edilmektedir. Adalet adına yargı sistemine giren çocuklar için hangi konularda olursa olsun soruşturma ve kovuşturma sürecinde yargı önüne gelen konularda çeşitli mağduriyetlere neden olduğu da bu gerçekler arasındadır. Bu mağduriyetlerin hala yerine getirilmemesi nedeniyle de onarıcı adaletle yönelik “mağdur” odaklı yaklaşımla yeniden bir yapılanmadan bahsedilmektedir. Dolayısıyla suç ve şiddet konusunda kurban olan “mağdur” için söz konusu olan hedeflerin içinin doldurması ve uygunluk aranması ise öncelikle ÇHS ve önsözde yer alan Pekin Kurallarına uygun olması anayasal ödev ve görev arasındadır. Öncelikle öne çıkan koruma boyutu sosyal hizmete yönelik saygı ile de başlamaktadır. Fakat şimdiye kadar ÇKK.35 maddesi ile sosyal hizmet ve adalet açısından yozlaştırılmış bakış sonucu hoyratlıklar hem etki hem de temel etken olup şimdiye kadar yapılandırılan lekelerin temizlenmesi için de ilk başlangıç noktasıdır.

33.Bu itiraflar ve açıklamalar ile bu metnin hazırlanması için ortaklıkta söz konusudur. Ortaya çıkan bu lekeler ve aykırılıkların engellenmesi ve ortadan kaldırılması için öne çıkarılan “*FAALİYETLER ise a) Bazı ağır suçlar hariç olmak üzere 15 yaşından küçük çocukların ilk defa işledikleri fiillerin soruşturma ve kovuşturmayla konu edilmeden çocuklara özgü koruma mekanizmaları içerisinde değerlendirilmesi sağlanacaktır. b) Suça sürüklenen çocuklara özgü kamu davasının açılmasının ertelenmesi modeli geliştirilecektir. c) Suça sürüklenen çocukların ilk derece yargılamaları ile bu çocuklar hakkında verilen kararların kanun yolu incelemelerinin öncelikli olarak yapılması sağlanacaktır. d) Çocuk mahkemelerinin fiziki koşulları çocuk ceza adaleti sisteminin amacına uygun hâle getirilecektir e) Mağdur haklarına ilişkin mevzuat çalışmaları tamamlanacaktır. f) Adli destek ve mağdur hizmetlerine ilişkin merkez ve taşra birimleri oluşturulacak ve adli görüşme odaları ülke geneline yaygınlaştırılacaktır*” şeklindedir. Ancak çocuklar için yarısından fazlası yetişkinler ile birlikte ağır veya asliye ceza mahkemelerinde yargılandığı böyle bir gerçek hedefler arasında yoktur.

34.Yaygınlaşmamış çocuk mahkemelerinde bile fiziki koşulların hala sağlanmadığı da önemli itiraftır. Ortaya çıkan hoyratlık ve etkilerle lekeleştirme konusunda garabet tanımla uygulamaya yönelik yöntem ve araçları da öne çıkarmaktadır. Özellikle de hedefler arasında “mağdur” odaklı yaklaşım açısından mağdur haklarına ilişkin hala yasal düzenlemenin söz konusu olmadığı da diğer önemli itiraftır. Buna rağmen metinde yer alan “adli görüşme odaları” dahil adli destek ve mağdur ile ilgili bir birimden de bahsedilmektedir. Çocukların cinsel istismarı açısından “Çocuk İzleme Merkezi/ÇİM⁴” ve Adli Görüşme Odaları/AGO⁵ gibi öne çıkan bu uygulamaların kanunlarda yer almamasının yanı sıra Resmî Gazetede yayınlanmamış yönetmelikle keyfiliği de içeren ayrı bir itiraf öne çıkmaktadır. Adaletle karşı oluştan güveni de zedeleyen bilinç ve bakışla adalet ulaşılmasının engellenmesi sonucu ortaya çıkan mağduriyetlerin arasında somut kanıt temel etkiler ve etkenler arasındadır. Bu etkiler dahil lekelenen çocukların temizlenmesi yönündeki açıklamalar ve hedefte yer alan YRS Belgesi, hukuksal ve anayasal açısından uygunluk ve tutarlılığı önemli kılmaktadır. Adaletten uzak ve hoyratlığı içeren durumla birlikte gizlenen sayılar adalet karşı güveni zedelediği gibi ortaya çıkan hukuksal sorunların da aynen devam edeceğini ortaya çıkmaktadır.

35.TCK.31 madde ile önemli ve etken olan ÇKK.35. maddesi ve “sosyal inceleme raporu” yöntem ve araçlar, suç mağduru çocuklar arasında yer alan “korunma ihtiyacı olan çocuklar” dahil “mağdur” odaklı yaklaşım içinde ayrıca önemli olmaktadır. Şiddete dayalı davranışla söz konusu suç doğan bedensel ve ruhsal etkilenen kişi evrensel hukuk açısından örneğin İngilizce metinlerde “victim” ve/ya Almanca metinlerde “opfer” sözcüğünü ele almaktadır. Türkçe karşılığı ise “kurban” olmasına rağmen benzer etki ve davranış Türkçeye “mağdur” olarak çevrilmektedir. Bu bakış haklar ve uygulama dahil farklı bir şekilde ele alındığı gibi ayrıca yöntem olarak “odak” olunması kendi içinde çelişkileri de içermektedir. Aynı zamanda suça etkenler arasında yer alan “suça sürüklenen çocuk” ve garabet tanımla ortaya çıkan masumiyet karine/suçsuzluk karinesine aykırılıkla uygulamada yer almaktadır. Yargı ile ilgili süreçte 12-15 yaş grubu için ayrıca **lekeleştirilmiş çocuktan** bahsedilmektedir. Somut bilgiye sahip olmadan öne çıkan kanaatla damgalandırılmış çocuk söz konusudur. Hukuksal açısından aynı konumda olmalarına rağmen koruma dahil uygulamalar çocuklara farklı farklı bakılmaktadır. Çocuk ve gençler yönelik hem ceza hem de koruma açısından ayrı bir düzenleme ise reformda hala yer almamaktadır. Dolayısıyla adaletle ulaşım konusunda öne çıkan engeller , kanunda ve hukukta yer olmayan uygulamalar sonucu aykırılıklarla ilgili yapılandırılan lekeler

⁴ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/10/20121004-5.htm>

⁵ <http://www.cigm.adalet.gov.tr/images/ago-yonetmelik.pdf>

konundaki itiraf çelişkilerinin ötesinde ayrı bir durumu da yansıtmaktadır.

36.2005'den beri TCK.31 ve ÇKK maddeleri ile lekelendirilmiş ve geleceği çalınan çocuk adalete bakışın da kurbanı olduğunun diğer itirafıdır. Önce bu lekelerin temizlenmesini ve de bu süreçte kurbanlaştırılan çocuklar için önce özür dahil bu kurbanlaşmanın toplum adına maddi ve manevi karşılığın verilmesi ise temel öncelik olmaktadır. Bu durum ve birliktelik özellikle TCK.103. maddesi kapsamında 0-15 yaş gurubu çocuklar dahil suç mağdurlarının yanı sıra TCK.103 maddesinde fail olarak yer alan çocuk ve genç oranın %25 olması bu mağduriyetleri birlikte ele almayı ayrıca gerektirmektedir. Genelge ile kurulmuş olan ÇİM ve/ya "adli görüşme odalarının" yaygınlaştırılmasından bahsedilmiş ve kanun kavuşturulacağından bahsedilmesi de önemli bir itirafıdır.⁶⁻⁷ Ortaya çıkan hukuka ayrılıklar için hukuka uygunluğun aranılmasını da görev yapmaktadır. Anayasa'nın 38/6 ve 137 maddeleri dahil anayasal ödev ve görev bağlamında adil yargılama açısından ise ayrıca ÇKK.3/1.e maddesinde yer alan "sosyal çalışma görevlisi"⁸ gibi garabet tanım ile birlikte yer alınması ve yetki gaspı nedeniyle çocukların geleceklerinin çalınması gibi önemli etkiler diğer bir uygunluğun, tutarlığın aranmasını da ödev ve görev yapmaktadır. Çocukların yarar ve esenliği adına da ortaya çıkan hukuka ve adalete bakışa dayalı vahim durum aynı zamanda 2005 yılından beri söz konusu tanımla birlikte yozlaştırılmış sosyal hizmet ve adalet, yöntem ve araçlar YRS belgesi içinde daha da önemli kılmaktadır.

37.Reform ve adalet adına özellikle ve hala korumak yerine 12-15 yaş arasındaki "küçük" çocukların asırlar öncesi yaklaşımla cezalandırılmanın mümkün kılınması ise YRS belgesin de aynen yansımış olup çocuklara yönelik hoyratlığın, adaletsizliğin aynen devam edeceğini de ortaya koymaktadır. 15-18 yaş arası gençler için ağır ceza dahil yetişkinler gibi cezalandırılmanın hala devam ettirildiği hukuktan uzak durum reform ve adalet içinde geçerlidir. Özellikle yeryüzünde karşılığı olmayan ve 2005 yılından beri ancak Türkiye de hala yarısının yer aldığı çocuk ağır ceza mahkemesi ve ağır ceza mahkemelerinde önemli oranlarda ağır cezalara

⁶ <https://www2.tbmm.gov.tr/d26/1/1-0935.pdf>

NOT : "Cinsel istismar suçlarına ilişkin düzenlemeleri içeren Türk Ceza Kanunu (TCK) ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanmıştır. 09.04.2018 Tarihinde TBMM sevk edilmiş ve Adalet Komisyonuna 10.04.2018 Tarihinde ayrıca sevk edilmiştir. Diğer yandan tali komisyon olan "Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu" bu tasarıyı 16.04.2018 tarihinde görüşmüştür. Bu arada ÇİM ve uygulamalar komisyonlarda ele alınmıştır. Ancak bu tasarı 24 Haziran 2018 Tarihinde yapılan erken seçim ile kanunlaşmadığı gibi kadük olmuştur. Halen bu tasarı Adalet Komisyonunda yer almaktadır.⁶

6.09.04.2018 tarihli Başbakanlık Kanun Tasarısının da yer alan Çocuk izleme Merkezi ile ilgili olarak genel gerekçesinin 6. paragrafında ise "5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda yapılan düzenlemeler ile çocukları koruyucu bir takım ilave tedbirler alınmaktadır. Ayrıca 2012/20 Sayılı Başbakanlık Genelgesi ile sadece istismara uğrayan çocuklara yönelik olarak kurulmuş olan Çocuk İzlem Merkezlerinin kapsamı genişletilerek diğer cinsel suç mağdurlarına yönelik hizmet sunmasına imkân sağlanmaktadır. Cinsel suç mağdurlarının ifadesinin Cumhuriyet savcısını nezaretinde uzmanlar aracılığıyla bu merkezlerde alınması sağlanmak suretiyle yargılama aşamasında bir daha ifade alınmasının önüne geçilerek bu mağdurların yeniden örselenmesi engellenmektedir." Dolayısıyla görüleceği gibi söz konusu olan "Çocuk izleme Merkezi'nin 2012/20 Sayılı Başbakanlık Genelgesi ile gerçekleştirildiğini vurgulamaktadır.

Bu gerekçe yine Tasarının 7. Maddenin gerekçesinin 5. paragrafına yansıtılmıştır. "Kanuna eklenen ek 2 inci madde ile, cinsel suç mağdurlarına yönelik hizmetler düzenlenmektedir.2012/20 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile sadece istismara uğrayan çocuklara yönelik olarak kurulmuş olan Çocuk İzlem Merkezleri, aynı zamanda diğer cinsel suç mağdurlarına yönelik hizmet sunmasına imkân sağlayacak şekilde düzenlenmektedir. Böylelikle, ülkemizin de taraf olduğu İstanbul Sözleşmesi hükümlerine uygun olarak Çocuk İzlem Merkezlerinin çalışma alanı genişletilmektedir." Şeklinde yer almaktadır.

⁷ <http://www.adalet.gov.tr/Tasarilar/1magdurhaklikanuntasarisi.pdf>

NOT:Adalet Bakanlığında "Mağdurlara, suç sonrası destek olmak, rehberlik hizmetini sunmak, suç sonrası mağduriyetler yaşanmasının önüne geçmek ve benzeri sair hizmetlerin yerine getirmek üzere mağdur hakları alanında gerekli çalışmaların yapılması amacıyla Genel Müdürlüğümüz bünyesinde "Mağdur Hakları Başkanlığı" 18.11.2013 tarihli bakan Olur'u ile kurulmuştur." şeklinde bir yazıdan hareketle yapılan bahsedilmekteki. İlk görevi "Mağdur Hakları Kanunu Taslağını Hazırlamak" olduğu gibi "Mağdurların Sanıklardan Çeşitli Nedenlerle Yazdın Etme Olanağı Bulamadıkları Zararlarının Devlet Tarafından Tazmini İçin Gerekli Faaliyetlerde Bulunmak ; Cinsel Suç Mağdurlarına Yönelik Koruyucu Mevzuat Düzenlemek" şeklinde görevde söz konusudur. Hala kanunlaşmamış Daire Başkanlığı ile yine buna bağlı olarak 12 Temmuz 2017 tarihinde "Mağdur Hakları Kanun Tasarısı" için görüşlerin alınması bu görev içindir. Bu görev aynı zamanda 20 Mart 2012 tarihinde Resmi gazetede yayımlanmış olan 6284 sayılı "Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Dair Kanunu" vede İstanbul Sözleşmesi olarak anılan ,1 Ağustos 2014'te yürürlüğe giren "Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi" kapsamındadır Bu tasarının genel gerekçesinde "Çocuk İzleme Merkezi" de ayrıca ele alınmıştır. "2012/20 Sayılı Başbakanlık genelgesi ile kurulan Çocuk İzlem Merkezlerinin yasal statüye kavuşturularak görev, yetki ve çalışma usullerinin düzenlenmesi" şeklinde görüldüğü gibi yansıtılmıştır. Bu açıklama aynı zamanda yasal statüye kavuşmadığının da itirafıdır. İkrarıdır. Yine bu bağlamda 17. Maddesi Çocuk İzleme Merkezi'nin yasal statüsüne kavuşması içindir. Bu maddenin gerekçesi de "Maddeyle, cinsel suç mağdurlarına yönelik hizmetler düzenlenmiştir. 2012/20 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile kurulan çocuk izlem merkezleri kanuni dayanağa kavuşturulmakta, ayrıca söz konusu merkezlerde sadece istismara uğrayan çocuklara yönelik değil aynı zamanda bütün cinsel suç mağdurlarına yönelik hizmet sunulmasına imkân sağlanmaktadır. Bu haliyle İstanbul Sözleşmesi hükümlerine uygun olarak çocuk izlem merkezlerinin çalışma alanı genişletilmektedir." şeklinde aynen yansıtılmıştır. Fakat bu kanun tasarısı kanunlaşmadığı gibi yine söz konusu olan 09.04.2018 tarihli kanun tasarısını TBMM de kadük olduğu için ÇİM ile ilgili yasal statüsüyle görüldüğü gibi hala kavuşulmamıştır. 2012/20 Sayılı Başbakanlık genelgesiyle bir uygulamanın itiraf/ikrara rağmen hala devam ettiği gibi 19.11.2018 tarihli 170 Sayılı genelgeye ile bir talimatta ayrıca yansıtılmaktadır. <http://www.cigm.adalet.gov.tr/19/11/2018-tarihli-170-nolu-%E2%80%9C-cocuk-ve-kadınlar-karsi-islenen-cinsel-suc-sorusturmaları-%E2%80%9C-konulu-bakanligimiz-genelgesi-yururluge-girmistir-01608>

⁸ 5395/3.1.e) (Değişiklik: 13/6/2012-6327/38 md.) Sosyal çalışma görevlisi: Psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikoloji, sosyoloji, çocuk gelişimi, öğretimlik, aile ve tüketici bilimleri ve sosyal hizmet alanlarında eğitim veren kurumlardan mezun meslek mensuplarını

maruz kalmalarına rağmen adalet ve vicdan konusundaki körleşme ise reform için önemli bir sorun kaynağıdır. Çocuklar için mağduriyet ötesinde kurbanlaştırmaya yönelik masumiyet karinesine aykırılık konusunda ki körleşme ve ortaklığının devam edilmesi çocuk ve gençler için ayrı bir tehdit ve tehlikeye de içermektedir. Özellikle TBB dahil ortaklığında öne çıktığı durum ve uygulamalar çocukla içinde “hiç bir şey olmasa bile yine bir şeyler oldu” gibi son zamanlarda ki hukuka bakış içinde diğer bir örnek görüldüğü gibi reforma ve adalete de ayrıca yansımaktadır.

“Adli İstatistik 2018”

38.Çocukların kurbanlaştırılmasına ve araç olmasına yönelik etki ve itiraflar açısından 30.Mayıs 2019 tarihinde açıklanmış “YRS” Belgesi için diğer önemli bir bilgi kaynağı ise “Adli İstatistik 2018”⁹dir. Öne çıkarılan hedefler, yöntem ve araçlar açısından da ayrıca önemli olmaktadır. “Hiçbir şey olmasa bile yine bir şeyler oldu” gibi adalet adına alışkanlığı da ortaya çıkaran bakış sayıları somutlamak ve hukuk için önceliklidir. 2018 yılı için görüleceği gibi için ceza mahkemeler ile ilgili bölüm dışında ayrıca 67.sayfada “Suça Sürüklenen Çocuk” şeklinde de yer almaktadır. 2011-2018 açısından tablolar sayılara ve resim de ayrıca yansımaktadır. Bu önemle şüphelinin ve sanık kavramı dışında çocukların lekeleştirildiği, damgalandığı, masumiyet karinesine aykırı garabet başlığın altında bazı tablolara özellikle yer verilmesi içinde önemli bir resim ve özettir. Model geliştirmek için yöntem ve araçlar içinde önemli bir özettir. Önemli gösterge ve en azından bir ölçü olan sayılar adalet bilinç ve bakış açısından da geline diğer küçük bir resmidir. YRS Belgesinde 12-15 yaş arasında hoyratlanmış ve lekelenirilmiş çocuklara yönelik yer verilen tespit, açıklama ve hedefler için sayıları ise daha da önemli kılmaktadır. Sadece 12-15 grubuna yönelik sosyal önlemleri de içeren modelin geliştirmek istenmesi hedefler arasında olması ve aynı zamanda sosyal hizmet ve adalete ulaşım için ayrıca önemli olmaktadır. “Mağdur” odaktan bahsedilmesi ve sayılar ele alındığında “absürd” bir durumu da ortaya çıkarmaktadır. 2017 yılı sayılar, “Adli istatistik 2018” birlikte ele alındığında ise çocuklara yönelik içtenlikten uzak bakışı yansıtan bu tablolar arasında 67. sayfada ki “Tablo 2.1.-1 Kamu Davası Açılan Dosyalardaki Suça Sürüklenen Çocuk Sayıları, TÜRKİYE (2011-2018)” bu tabloda yer alan sayılara göre 2011 yılı için dava ve sanık sayısı görüleceği gibi (137.499) dur. 2013 yılında (172.934) den 2018 yılında (106.039) sayısına gerilemiştir.

Avrupa Birliği ile birlikte özgürlük ve temel haklara yönelik perspektifle “YRS” Belgesinde çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemeleri ve 12-15 yaş grubu için söz konusu olan (39.957) sayısı ile “Adli İstatistik 2017” sayılarla (68.74) ve/ya (58.461) fark bu belgede gizlenirken yine 2018 yılı için çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemelerinde yer verilen bu sayılar ve belgede yer alan gizlenen sayı ise $(81.865) - (39.975) = (41.890)$ dır. Ayrıca söz konusu olan suça sürüklenen/lekeleştirilmiş çocuk ve genç konusunda ise $(106.039) - (39.975) = (66.064)$ görüldüğü gibi metin de açıkça gizlenmiştir. Ayrıca geçen yıldan devren, yıl içi ve bozularak mahkemelerde yer alan toplam sanık sayısı ise 2013 de (319 734) den 2018 yılında (228 616) ya gerilemiştir. 2018 yılı için bu sayı aynı zamanda kovuşturma sürecinde lekelenirilmiş çocuk sayıdır. Bu sayılar soruşturma açısından eksiktir. Açılan dava sayısı ve oranlar birlikte ele alınmasını gerekmektedir. Cumhuriyet başsavcılıklarında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar oranı 2011 yılında %35,0 oranından 2018 yılında %52,6 orana yükselmesi ve kamu davası açılması kararlar oranı ise 2011 yılında % 52.1 orandan 2018 yılında %33,9 orana gerilemesi birlikte ele alındığında 2018 yılında soruşturma ve kovuşturma ile en az 275 bin çocuk ve gencin adalet sisteminde kurbanlaştırılmış, hoyratlanmış ve lekelenirilmiş sayılar dan bahsedilmektedir. Ancak bu sayılar ve soruşturma süreci birlikte gri alanlar ele alındığında soruşturma için önem daha da önemlidir. Ortada gençlik kriminolojisi gibi alanda yoktur. Her yıl için en azından 500 bine yakın kurbanlaştırılmış, lekelenirilmiş çocuk bu hoytarlıkla söz konusudur. Fakat görüleceği gibi sayılar açısından kargaşa ve uyumu yakalamak oldukça zordur.Tutarlıktan uzak bir bakış aynı zamanda çocuklar için içtenlikten oldukça uzaktır. Yine yakın dönemde yaşanan sosyoekonomik gelişmelere rağmen bu gerilemenin nedenlerini ayrıca değerlendirmek ve sayılar özellikle gerekmektedir.

39.Yine bu tablolara göre 2018 yılında İstanbul oran ve sayı olarak birinci sıradadır. İzmir ikinci, Ankara ise üçüncü sıradadır. Ayrıca 71. Sayfada “Tablo 2.1-4.Suçta Sürüklenen Çocukların Mahkemelere Göre Oranları, (2011-2018)” na göre ise 2011 yılında çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemeleri oranı ise (49.5) olup ağır,asliye ve sulh ceza Mahkemelerinde yargılanan çocuk sanık sayısı oranı ise toplam (50.5) tur. Çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemeleri için bu oran 2015 yılında (46.5) oranına gerilemiştir. 2017 yılında ise % 3.8 ile çocuk ağır ceza ve % 46.8 oran ceza mahkemeleri ile birlikte (% 50.6) ya yükselmiştir.

Özetle; bu tabloya göre 2018 yılında ise %4 ile çocuk ağır ceza ve % 43.2 oran ceza mahkemeleriyle birlikte (% 47.2) oranındadır.Dolayısıyla YRS belgesi ile de (%52.8) oranda ağır,asliye mahkemeler

⁹ http://www.adlisicil.adalet.gov.tr/istatistik_2018/istatistik2018.pdf

tarafından çocukların hala yargılandığı bir durum söz konusudur. Çocukların ve gençlerin büyük bir oranda ağır ve asliye ceza mahkemelerinde yargılandığı böyle bir gerçek bilinmesine rağmen 30 Mayıs 2019 tarihinde özellikle gizlendiği bir durum da ortaya çıkmaktadır.

40. Ayrıca YRS Belgesinde 2017 için sadece çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemelerden bahsedilmektedir. Halbuki, 12-15 yaş grubun ki çocukların dışında yüzde atmış oranında ki gençlerin gizlenmesi ise belge için önemli bir gerçektir. Sorundur. Türkiye de çocuk ve genç adaleti açısından söz konusu uygulamanın hala büyük oranda ağır ve asliye ceza mahkemeler tarafından kararlaştırıldığı resim aynı zamanda çocuklar için adaletten uzak olduğunun da somut ve önemli bir kanıtıdır. ÇHS ne ve adaletle rağmen böyle bir gizleme ile hukuksal sorunun yanı sıra teknik açıdan ortaya çıkan bu durum ve sayıların bu belge de bile açıkça gizlenmiş olması reform gibi bir özelliği zedelemekle başlamaktadır. Hem model hem de mağdur odaklı yaklaşım birlikte ele alındığında ise iyi niyetten ve içtenlik, tutarlılıktan uzak bir bakışı da yansıtmaktadır. Aynı zamanda sayıların belgede perdelenmesi mahcubiyet noktası için de ayrı neden olabilmektedir. Bunun fark edilmesi ise çözüm yöntemleri birlikte içermektedir. Kararlar verilmeden önce çocukların gözlerine bakabilmeleri için körleşmeye yönelik bu resim aynı zamanda bir utanma ve yüzleşme noktası da olabilmektedir. Yarar ve esenliğin ise hukuksal ve anayasal olarak ÇHS ve önsözde yer alan Pekin Kurallarına dayalı ölçüye saygı ise diğer bir nirengi noktasıdır.

41. **“Adalet Sisteminin İşleyişine İlişkin Temel Perspektif”** ve masumiyet karinesi, savunma hakkı ve adil yargılama açısından **sayıların** ve “mağdur”un odak olduğu gibi böyle bir modelden bahsedilmesi ise bu ölçüyü öncelik yapmaktadır. Adalet ve insanlık için öncelikli ödev ve görev olmaktadır. Ayrıca bölgesel ve iller açısından verilerin suç bilimi dahil uygulamalar çözümler için de önemlidir. Anayasal ödev ve görevler bağlamında ise **hapis cezası** dahil mahkûmiyet konusunda ki karar sayıları temel haklar ve özgürlükler için ayrı bir önceliği öne çıkarmaktadır. Hukuka bakışla öne çıkan etki ve etkenler sonucu hoyratlık dahil böyle bir kurbanlaştırma öncelikle adil yargılama hakkı olmak üzere ayrı ayrı değerlendirilme öncelikli ödev ve görevler arasındadır. Özellikle de ortaya çıkan yükümlülükler ve aykırılıklar olmak üzere haksızlıklar ve hukuksuzluk, bilim ve vicdan açısından uzaklaşılmanın ve YRS belgesi dahil körleşme/körleştirme yansıyan sorunlar ve de sayılar aslında küçük ve bulanık bir resimdir. Bu yönde körleşme ve körleştirmeye yönelik katkı ve ortaklıklar ise toplum ve çocukların adalet adına kandırılmasına yardımcı olunması diğer önemli gerçekler arasındadır. Bilim ve hukuk açısından ayrı bir sorun kaynağı olarak devam etmektedir. Ortaya çıkan bu sorunların çözümü içinse model ve bakış hem bilime saygıyı hem de anayasal açıdan uygunluğu, tutarlılığı özellikle dürüstlük ilkesi ile birlikte ödev ve görev yapmaktadır.

42. Anayasal ve insanlık açısından öne çıkan ödev ve görev bağlamında “YRS” Belgesi içinde ayrı önemde olan “Adli İstatistik 2018”de çocuk ve gençlere yansıyan yine bu bilgiler arasında 74. sayfada “Tablo 2.1-7 Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Verilen Karar Sayıları, TÜRKİYE (2011-2018)” ile ilgili ilgilir. Sayılar arasında ise 2011 yılında **beraat** oranı (17.3) iken bu oran (15.5) inmiştir. 2018 de ise (16.1) oranındadır. Her hangi bir suç işlemesi nedeniyle soruşturma ve kovuşturma sürecinde TCK.31 ve ÇKK.35 maddelerinde yer alan düzenleme sonucu mahkûmiyet oranı ise 2011 yılında bu oran (23) iken 2018 yılında (37.8) dir. Hükümün açıklamasının geri bırakılması oranı ise 2011 yılında (27.9) dan (15.8) e kadar gerilemiş olması aynı zamanda çocukların cezalandırılmayı hala öne çıkarmaktadır. Lekeleştirmenin dışında hoyratlaşmanın somut ve önemli bir kanıttır. Diğer önemli tablo ise 77. Sayfada yer almak olup “Tablo 2.1-10 Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Verilen Mahkûmiyet Kararlarının Nitelikleri ve Oranları, TÜRKİYE (2011-2018)” dir. **Niteliklerine Göre Mahkûmiyet Karar Sayıları ve Oranları arasında yer alan hapis cezası oranı 2011 yılında (25.1) den (33.8) e çıkmış olup diğer yaptırımlar ise görüldüğü gibi gerilemiştir.** Temel hak ve özgürlükler ile ilgili bu sayılar aynı zamanda **“onarıcı adalet”** diye toplumun kandırılmasını , adalet adına da açıkça yutturulması ve uzaklaştırılmanın diğer önemli resmidir.

43. Ayrıca 80. sayfada “ Tablo 2.1-13 Sürüklenen Çocuklar Hakkında Açılan Davalardaki Suç Dağılımları, TÜRKİYE (2018)” yaş grupları içinde ayrıca ele alınmıştır. Bu tabloda yer alan 12-15 yaş grubu için (70 020) erkek ve (6 686) kadın toplam **(79.706) dir.** 15-18 yaş grubu için ise (103.297) erkek ve (7 598) kadın sayısı olarak toplam (110 895) yer almaktadır. 15-18 yaş grubu için oransal olarak **(%59,2)** gibi bir oranı da öne çıkmaktadır. 12-18 yaş grubu için ise genel toplam sayısı ise **(190.601)** dir. Diğer tabloda yer alan sayılar açısından küçük bir farklılıkla 12-18 yaş grubu için genel toplam sayı **(187.601)** dir. Ayrıca 67. sayfada ki tabloda, 2018 yılı için kovuşturma sürecinde ki lekelendirilmiş çocuk sayı ise **(228.616)** dir. Dolayısıyla 2017 için YRS belgesinde 12-15 yaş gurubu için mağdur odaklı bir model geliştirme dahil lekelendirilmiş çocuk sayısı olan **(39.975)** dışında çocuk sayısı görüldüğü gibi **(188.641)** dir. Bu farklılıklar ile birlikte ki bu sayılar ve hapis cezaları dahil mahkûmiyet ile alınan karar sayıları YRG Belgesi ve model için de gizlenmesi adalet adına diğer önemli kar lekedir. Özellikle söz konusu olan Avrupa Birliği;

temel hak ve özgürlüklere yönelik perspektif için böyle bir lekenin de ayrıca temizlenmesi ayrı bir öncelik olmaktadır.

44.Çocukları hala “küçükler” başlığı altında ele alan asır öncesi bakış ve 12 -18 yaş grubundaki çocukların ceza sorumluluğuna sahip olduğu uygulama çocukların cinsel istismarı dahil suçları bu açıdan birlikte içermektedir.TCK.103 üncü madde açısından “fail” çocuk ve gençler için % 25 gibi önemli oranın yer alması TCK’nun bakışının ise önemli göstergesidir. TCK maddeleri içinde geçerli olan TCK.103. madde; TCK.31 inci madde ve de ÇKK 35 inci maddesi için de belirleyicidir. Adalet bilinç ve bakışın da özetidir. 12-18 yaş arasındaki çocukların yetişkinlere sahip olan benzer bir sorumluluğun kabulü bu bakışla başlar. Akıl hastaları için benzer durum 12-15 yaş grubu için ceza sorumluluğunu ise birlikte ele almaktadır. Akıl hastalığı (TCK.32) ile birlikte 12-15 yaş aralığındaki çocuklara yönelik sorumluluk ve **fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneği** için bir durum uygulama ve yaptırımları da öncelik yapmaktadır. Bebekten çocuğa, gence, yetişkine vede ölene kadar çeşitli evrede çocuklar ve gençler açısından olgunlaşma ve öne çıkan sorumluluk hukuka bakış içinde önemli olmaktadır.Tövbe dahil dinsel sorumluluğun dünyevi açıdan ayrışması ve dönüşmesi de ayrı bir önemlidir. 12-15 yaş grubu için TCK.31/2 maddesinde öne çıkarılan sorumluluğun çocuklar tarafından ispatlanmasını da gerektirmiştir. Türk hukuk açısından öne çıkan bu bakışla **ÇKK.35** maddesinde **“sosyal inceleme raporu”** bu yönde bir işlev de öne çıkarılmıştır. Sosyal hizmet konusunda eğitim ve yetkinliğe sahip olmayan psikolog, uygulamalı bir bilim olmayan ve temel bilim özelliğini öne çıkaran sosyoloji mezunu sosyolog, öğretmen ve/ya 1982 den beri pedagoji bilimin ortadan kaldırılmasına rağmen çakma “pedagog” gibi kendine özgü bir görev ve yetkinin dahil edildiği “sosyal çalışma görevlilerince” düzenlenmesi uygulamanın da bir parçasıdır. 45 Sözleşmeler yerine ÇKK nun öne çıkarıldığı hukuka bakışla öne çıkan bir misyonda söz konusu olup örneğin Adalet Bakanlığının 19.11.2018 tarihli 170 sayılı Genelgesine de aynen yansıtılmıştır ¹⁰. Çocuk ve kadınlara karşı işlenen cinsel suç soruşturmalara yönelik genelgede sosyal önlemler ve koruma açısından SİR düzenlenmesi dahil sosyal hizmet yöntem konusunda yetkiye sahip olmamasına rağmen yer verilen pedagoğlara da ayrıca yer verilmiştir. Resmî Gazete de yayımlanmamış AGO gibi bir yönetmelikte benzer katkılar ile aynen yansıtılmış olması çocuklar adına sosyal hizmet ve adaletin yozlaşmasının da önemli örneği olmaktadır. Sosyal hizmetler ile ilgili evrensel kurumsal yapılanma ve uygulamalar yerine ise “klasik kuram” yaklaşımıyla hayırseverlik ve yardımseverliğin öne çıkarılması ve yürütmenin, yargının vesayetinde öngörülmesi için örneğin Mağdur Hakları Daire Başkanlığı web sayfasında ki **“Çocuk Teslimi Sürecine Mağduriyet Odaklı Yaklaşım”** ¹¹ raporunun yanı sıra diğer bilgi ve kaynaklara da yozlaştırmanın somut örneklerindedir..¹² YRS Belgesine de kaynaklık yapan **“mağdur (?)”** odaklı bakış kendine özgün misyonu yansıtmakta olup bu raporda yer alan bilgilerin arasında ki 53. sayfada ise 3.3.4.2.2 Pedagog başlığı altında yansıtılmaktadır.. Ayrıca bilindiği gibi söz konusu olan 5395 sayılı ÇKK ile ilgili yasal sürecindeki taslak metinde 3/1-e maddesinde yer verilen **“sosyal çalışma görevlisi”** hükümetin teklifin ettiği metin **“Pedagoji, psikoloji, sosyal hizmet ve çocuk gelişimi ve eğitimi alanlarıyla ihtiyaç duyulan diğer alanlardaki meslek mensuplarını, ifade eder.”** şeklinde öngörülmüştür. Fakat Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metinde ise **“Psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikoloji, sosyal hizmet alanlarında eğitim veren kurumlardan mezun meslek mensuplarını, İfade eder.”** şeklinde değiştirilmiştir. Tasarıya ek olarak TCK/31. Maddesi ve yaklaşım Adalet Komisyonun da bu bakışla da görüldüğü gibi öne çıkarılmıştır. ¹³Aile Mahkemelerinde

¹⁰ <http://www.cigm.adalet.gov.tr/19/11/2018-tarihli-170-nolu-%E2%80%9Ccocuk-ve-kadınlar-karsi-islenen-cinsel-suc-sorusturmaları-%E2%80%9C-konulu-bakanligimiz-genelgesi-yururluge-girmistir-01608>

¹¹ <http://www.magdur.adalet.gov.tr/cocuk-teslimi-surecine-magduriyet-odakli-yaklasim-01497>

53. sayfada ise 3.3.4.2.2 Pedagog başlığı altında; “Pedagog, çocukların ve gençlerin fiziksel, alımları, ülkemizde pedagoji bölümü olmaması nedeniyle, en az dört yıllık eğitim zihinsel, duygusal, ahlaki vb. gelişimlerini izleyen, takip eden ve bu gelişimin olması gerektiği gibi sürmesine katkı sağlamayı amaç edinen insanlara denir. Pedagoji terimi de genel olarak eğitim bilimi anlamında kullanılır (Kanat, 1966; Aktaran, Belgin, 2011: 94). “Ülkemizde 1980’li yıllarda fakültelerin pedagoji bölümlerinin kapanması neticesinde yalnızca lisans diploması ile akademik olarak pedagoğ unvanına sahip kişiler artık bulunmamaktadır”. Buna karşın gerek 9/1/2003 tarihli ve 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun’un “Aile mahkemeleri bünyesinde bulunan uzmanlar” kenar başlıklı 5. maddesinin üçüncü fıkrasının birinci bendinde yer alan “Üzere Adalet Bakanlığınca, tercihan; evli ve çocuk sahibi, otuz yaşını doldurmuş ve aile sorunları alanında lisansüstü eğitim yapmış olanlar arasından, birer psikolog, pedagoğ ve sosyal çalışmacı atanır.” hükmü, gerekse de 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nun “Tanımlar” kenar başlıklı 3. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan “Sosyal çalışma görevlisi: Psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikoloji, sosyoloji, çocuk gelişimi, öğretmenlik, aile ve tüketici bilimleri ve sosyal hizmet alanlarında eğitim veren kurumlardan mezun meslek mensuplarını ifade eder.” hükmü gereğince Aile, Çocuk ve Çocuk Ağır Ceza Mahkemeleri bünyesinde çalıştırılmak üzere pedagoğ alımları yapılmaya devam etmektedir. Bu kapsamda ilk olarak 2005 yılında yapılan pedagoğ alımları, ülkemizde pedagoji bölümü olmaması nedeniyle, en az dört yıllık eğitim veren eğitim fakültelerinden pedagojik formasyon alarak mezun olanlar arasından 2004 KPSS sonuçlarına göre yapılmıştır. Daha sonra ve hala yapılan pedagoğ alımlarında ise eğitim fakültelerinin eğitim bilimleri (psikolojik danışmanlık ve rehberlik, eğitim programları ve öğretim, eğitimde ölçme ve değerlendirme, eğitim yönetimi, teftiş, planlaması ve ekonomisi) bölümlerinden mezun olanlar arasından Kamu Personeli Seçme Sınavı ve mülakat sonuçlarına göre yapılmaktadır.”

¹³ <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c091/tbmm22091125ss0963.pdf>

“öngörülen” pedagog” ibaresi ve pedagoji gibi eğitim bilimine dayalı yetkinlik yerine “Psikolojik danışmanlık ve rehberlik” şeklinde görüldüğü gibi değiştirilmiştir. Ancak 5395 sayılı ÇKK ya yönelik TBMM de 21.6.2005 ve daha sonra yapılan görüşmeler sırasında Bakanlık, Yargıtay ve Baro temsilcileri dahil “sosyal çalışma görevlisi” ile sosyal hizmet ve psikolojik alan açısından benzer yetki ve göreve sahip olunması ile var olan ayırımlar gözetilmeden sağlanmıştır. Tutanaklarda ayrıca önemli olup sadece 5395 sayılı Kanuna yönelik tasarı sürecindeki değişiklik ve “pedagog” şeklinde adlandırma görüldüğü gibi engellenmiştir.

46. Adalet ve sosyal hizmetlere yönelik yozlaştırma ile ilgili boyut böylece ve özellikle sosyal iyileştirme ile sosyal hizmet disiplini ve kişiler/ruhsal iyileştirme açısından psikoloji disiplinine ek olarak psikolojik danışmanlık ve rehberlik Kıta Avrupasında söz konusu değildir. Ayrıca toplumda yer aldığı işlev ve sorumluk meslek ve görev açısından ayrı önemdedir. Hem mesleğin onurunu korumak, hemde genel saygı ve güveni sahip olması ve görevinin doğru ve tarafsız davranılması adalet hizmeti açısından ayrı bir yükümlülüğüde öne çıkarmaktadır. Bu yükümlülüğe rağmen psikolog ve PDR diye adlandırılan meslekler yönelik lisan eğitim ve mesleki formasyon konusunda benzer kılınması ve hukuk bakış, destek ve katkılarıyla mümkün kılınmaktadır. Kendi mesleği dışında ek yetki ve görev söz konusudur. Hammurabi Kanunları bağlamında “kısa kısıp” yaklaşımıyla “klasik (kuram) hukuk kapsamında kaynak kanunlar arasında yer alan 1889 tarihli Zanardelli İtalya Ceza Kanunu dayalı çocuklar dahil ceza ve cezalandırmayı öne çıkaran hedef TCK/31 maddesi için aynen yansıtılmıştır. Çocuk ve genç gibi evreler ile ilgili koruma boyutu gözetilmeden 1889 tarihli Zanardelli ve Roma Kilise Hukukla öne çıkarılan “küçük” kavramı bu geleneksel bakışla aynen devam etmiştir. Bu amaç ve hedef bağlamında bilinçli bir şekilde çocuk ve gençlere yönelik sosyal ihtiyaçlar için müdahaleler, raporlama ve sosyal hizmet yöntem ve uygulamalara yönelik sosyal hizmet ile ilgili rol görev ve disiplinin birlikte çarpıtılmış olması adaletle uzaklaşmasına neden olmuştur. Yaşam koşulları ve sosyal ortam konusunda bilgiye sahip olunması ve iyileştirmeye yönelik hizmetlere yönelik sosyal hizmet disiplinine de taşınmış olması hukuk bakışıyla öne çıkarılmıştır. Adalet sistem ve hizmet dahil disiplinler arası uyum yerine psikoloji disiplinin (ki psikolojik danışmanlık ve rehberlik ve pedagog-? -) sosyal hizmet ile ilgili olarak sosyal inceleme raporuna bilinçli şekilde benzer kılarak dahil olunması disiplinin sınırlarına ihlalinin somut örneğidir. Sosyal adalet dahil bu yöndeki sosyal iyilik haline ulaşımı da ortadan kaldırmaktadır. Yozlaştırılmış bu hizmet adalet ve sosyal hizmet adına öne çıkarılmaktadır. Bilimsel dahil böyle ihlal ve/ya saldırı çocuklara yönelik sosyal iyileştirmenin yozlaştırılma, hukuk bakışıyla kaynaklanması hukuksal sorun için de önemli olup çözümünü de birlikte içermektedir. ÇKK’na yönelik tasarı süreci dahil ortaya çıkan farklılık ve çelişki dahil yetkinlik en azından 4787 sayılı kanun için hala değiştirilmemesi ve de görmezden gelinmesi hem hukuku hem de adaletin önemini de aşağıya çekebilmektedir.

47. Yine “örneğin” pedagog” sözcüğü retorik ile papağanlaştırma/hafızlaşma şeklinde dönüşmüştür. Yanlışlık ve hukuka aykırılıklar adalet ve hukuk adına meşru kılınması ise hala devam etmektedir. Bu durum ve düzenlemeler ortaya çıkan bu aykırılıklar, çocukların yarar ve esenliklerin engellenmesi öncelikle hukuksal temel bir sorun olup çözümlerini de birlikte öne çıkarmaktadır. Bu misyon ve görev yaklaşımı 1907 tarihli **İsviçre Yurttaş Kanunu ZGB ve 1926 yılında Atatürk Devrimleri bağlamında Türk Medeni Kanun’a aynen uyarlanması sosyal hizmet ve kurumlar için ayrıca önemlidir.** Öne çıkarılan aile hukuku ve çocuklar dahil kişilerin idari açıdan korunması ile ilgili boyut konusunda süreç ve sosyal hizmetler ile ilgili ihtiyaçları da öne çıkarmıştır. 1926 yılından beri gelişen süreç bağlamında görüldüğü gibi 1980 yılından sonra pedagoji gibi uygulamalı bilim yerine teoriye dayalı bilimin kapatılması ve “**pedagog unvanına sahip kişilerin artık bulunmadığı**” şeklinde yer alan bu rapor açıkça Adalet Bakanlığında yer almaktadır. “**Buna Karşın**” gibi Adalet Bakanlığında yer alan ek açıklama özellikle hem medeni/yurttaşlık hukuku ve aile hukuk ile ceza hukuku içinde önemli ikrardır. İtirafır.

48. Diğer taraftan ÇKK.3.1.a.1 maddede yer alan ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru çocuklar dahil “koruma ihtiyacı olan çocuk” şeklinde tanım ile birlikte 6. maddede yer alan bildirim yükümlülüğü ve SİR düzenlemesi konusunda eşitlik ilkesini de birlikte öne çıkarmaktadır. Aynı zamanda 21.6.2005 tarihinden beri hukuka bakış ve misyonla oluşan katkılarla 4787 sayılı Kanunun 5. Maddesinin 3. fıkrasında yer alan “pedagog”¹⁴ ibaresinin dahil olması birlikte ele alındığında adalet ve hukukla açıkça bağdaşmadığı

¹⁴ Aile mahkemeleri bünyesinde bulunan uzmanlar

MADDE 5. - Her aile mahkemesine,

1. Davanın esasına girilmeden önce veya davanın görülmesi sırasında, mahkemece istenen konular hakkında taraflar arasındaki uyuşmazlık nedenlerine ilişkin araştırma ve inceleme yapmak ve sonucunu bildirmek,

2. Mahkemenin gerekli gördüğü hallerde duruşmada hazır bulunmak, istenilen konularla ilgili çalışmalar yapmak ve görüş bildirmek,

3. Mahkemece verilecek diğer görevleri yapmak,

görülmektedir. Sosyal inceleme bağlamında kendi yetki ve görevlerin dışındakilerce ortaya çıkan aykırılıkların ve ağır mağduriyetlerin engellenmesi ve de maddede yer alan bu ibarenin iptal edilmesi anayasal ödev ve görevler arasında öncelik olmaktadır. Çocukların yarar ve esenliği bağlamında mesleki tarafsız ve bağımsızlığın ortadan kaldırılması dahil aday ve asli görevli boyutunun gözetilmemesinin yanı sıra uzmanlık konusunda bir sürenin eşitlik açısından gözetilmemiş olması, böyle bir durum ve aykırılıklar aynı zamanda reddi hâkim ve savunuculuk açısından ayrıca ele alınmayı öncelik yapmaktadır. Ayrıca görüleceği gibi Afganistan da bile çocuk ve gençlere yönelik sosyal hizmet konusunda özellik ve nitelik, yapı ve uygulama açısından aranmaktadır. Bu yönde bir nitelik ve özelliğin Türk hukuku açısından aranılması yerine evrensel uygulamalardan uzak işlev ve görevin 2005 yılından beri söz konusu olması hem sosyal hizmet hemde adaletin yozlaştırılmasının temel bir nedendir.¹⁵ Ayrıca kanunda yer almamasına rağmen uygulama yönetmeliğin ¹⁶ de yer alan 20/ 4 maddesi ile tıp açıdan bir asırdan beri söz konusu olan “farik ve mümeyyiz” raporu 12-15 yaş grubu çocuklar için zorunlu kılınması diğer önemli bir hukuksal sorundur. Mental/zihinsel sağlık açısından farklı işleve yönelik rapor ile hapis cezasına maruz kalmasına neden olması hoyratlığın ve kurbanlaştırmanın dip noktasıdır.

49.Diğer taraftan TCK.103 maddesi bağlamında kurban çocuklar aynı zamanda tanıktır.Davacıdır vede aynı zamanda bedeni delildir.Ceza hukuku açısından üsul hukukunu da öncelikli kılanlar arasında **CMK/50.** ¹⁷**maddesinde yemin verilemeyen ve/ya yeminsiz dinlenen tanıklar arasında görüleceği gibi dinlenme sırasında onbeş yaşını doldurmamış olanlar şeklinde ayrıca yer almaktadır.** Aynı hukuksal konum bağlamında TCK. 103. maddesi için de geçerli olan uygulamada “tanık” olarak yer alan çocuklar için soruşturma ve kovuşturma sürecinde suç hukuku açısından sorumsuzluk hali için özellik ve sınırlama ayrıca görüldüğü gibi öne çıkmaktadır. Anayasa Mahkemesi tarafından alınan kararlar dahil hem CMK.50.madde ve TCK.103 maddesinde yer alan, oniki yaşını tamamlamamış dahil oniki yaşından büyük ve onbeş yaşının tamamlamamış çocuk ve de aynı uygulamada yer alan tanık için de çocuğun kişisel anlama ve isteme yeteneğinin anti sosyal davranışından onu sorumlu tutulmaması ile ilgili yetenek bağlamında sınırlama ve “sorumsuzluk” hali birbirleriyle uyumlu olmaktadır. Ruhsal, bedensel ve sosyal gelişime dayalı kişiler için olgunlaşma “sorumluluk” ve ehliyet “rıza” açısından öne çıkmaktadır. Diğer bir deyimle algılama yeteneği gelişmiş çocuk gençlere karşı rıza üzerine gerçekleştirilen cinsel davranışlar suç kapsamında söz konusu değildir. Ancak onbeş yaşından büyük, onsekiz yaşından küçük olanlar için “*fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği*” konusunda “tıp” disiplini bağlamında ruhsal açıdan aranılan olgunlaşma, yetenek ve değerlendirme söz konusu olduğunda suç kapsamında dahil edilmiş olması yaptırımları da belirlenmektedir. Yine diğer bir deyimle kendine karşı yapılan fiilin ahlaken kötülüğünü idrak edemediği rapordan bahsedilmekte olup “rıza ehliyeti” şeklinde kendi bedeni üzerinde müdahale de razı olan kimsenin bu rızayı açıklamaya ehil bir sorumluluk tıp ve ceza hukuku açısından birlikte öne çıkmaktadır.¹⁸ Ayrıca bu yaş gurubu dahil ÇKK.3 maddesinde öngörülen “korunma ihtiyacı olan çocuk” şeklindeki tanım arasında “*ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru çocuk*” şeklinde yer almaktadır. Bu yaş gurubu dahil böyle bir birliktelik ÇKK 6 ve sosyal incelemeyi de öne çıkaran ihbar yükümlülüğünü öncelik yapmaktadır.Özellikle de ÇKK.4 maddesinde öngörülen temel ilkelerin yerine getirilmesi için bir yükümlük daha da öncelikte olup tıp dahil herkesi sorumlu kılmaktadır..

50.Çocukların yarar ve esenliği bağlamında ve bu maddeler arasında herhangi bir çelişki ve engel olması durumunda BMÇHS ve Pekin Kuralının birlikte değerlendirilmesini ve normatif sıralamayı gözetmek anayasal ödev ve görev arasındadır. Özellikle de 12-15 yaş grubu açısından çelişkinin ötesinde aykırılıklar

Üzere Adalet Bakanlığınca, tercihan; evli ve çocuk sahibi, otuz yaşını doldurmuş ve aile sorunları alanında lisansüstü eğitim yapmış olanlar arasından, birer psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacı atanır.

Bu görevlilerin bulunmaması, iş durumlarının müsait olmaması veya görevin bunlar tarafından yapılmasında hukukî veya fiilî herhangi bir engel bulunması ya da başka bir uzmanlık dalına ihtiyaç duyulması hallerinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar veya serbest meslek icra edenlerden yararlanılır.

Bu uzmanlar, 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda düzenlenen hâkimin reddi sebeplerine göre reddolunabilir.

¹⁵ <http://sosyalhizmetuzmanlari.com/makale/oku/106/afganistanda-cocuklar-icin-adalet>

¹⁶ http://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/mevzuat_diger/cocukkorumanunuygulanmasi.pdf

¹⁷ *Yemin verilmeyen tanıklar Madde 50 – (1) Aşağıdaki kimseler yeminsiz dinlenir: a) Dinlenme sırasında onbeş yaşını doldurmamış olanlar. b) Ayırt etme gücüne sahip olmamaları nedeniyle yeminin niteliği ve önemini kavrayamayanlar. c) Soruşturma veya kovuşturma konusu suçlara iştiraktan veya bu suçlar nedeniyle suçluysa kayırmaktan ya da suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirmekten şüpheli, sanık veya hükümlü olanlar.*

¹⁸ <http://tbbdgersi.barobirlik.org.tr/m2013-106-1276>

dahil yine tanık ve kurban çocuk ve gençlerin açısından CMK 236/3 maddesi de ayrı önemdedir. Öngörülen düzenlemenin uygulamaya hala yansıtılmadığı ve savcılar tarafından bu uygulamaya itibar edilmediği, kovuşturma sürecinde çocukların tekrar tekrar dinlemeleri bu maddeye rağmen günümüzde aynen devam etmektedir. Soruşturma ve kovuşturma sürecinde çocukların ister savcı ister yargıçlar tarafından yüzyüze ve dinleme konusunda yetkin ve beceriye hala sahip olunmadığı gibi böyle bir gerçek ve gerekçeyle 2012 yılından beri Başbakanlık genelgesiyle kurulmuş olan ÇİM ve AGO gibi yapı ve uygulamalar uygulamayı da ayrıca belirlemektedir. Örneğin 19.11.2018 tarihli 170 sayılı genelge bu açıdan önemli bir itiraflar arasında yer almaktadır. Bu itiraftan yanı sıra çocukların yanında olunması yerine savunmasız kılmaya neden olan “müdafii” ve sosyal çalışmacılar/sosyal hizmet uzmanlarca “ifade tutanağına” ortaklık hem kurban ve tanık çocuk için hem de fail çocuklar için adil yargılama açısından ayrı bir hukuksal sorunu yansıtmaktadır. Anayasanın 38/6. maddesi bağlamında ise ağacı zehirli olan meyvenin de zehirli olduğu gibi önemli örnekler arasındadır. Özellikle de TCK.103 maddesinde “fail” olarak yer alan 12-15 yaş grubundaki çocuklar dahil gençlerin söz konusu suç inceleme yöntem ve araçlarıyla ağır hapis cezasına maruz kalmaları ve sayılar aynı zamanda önemli bir utanma noktası olabilmektedir. 2005 yılından beri hala bu hoyratlıkla devam ederken sayılar aynı zamanda 12-15 yaş arasındaki çocukların korunmadığını da açıkça yansıtmaktadır. “Farik ve mümeyyiz” raporu gibi hukuka aykırı öncelikle sorumluluğa sahip olması ve yetişkinler gibi mahkûmiyet konusundaki kararlar ve de sayılar 2018 yılı içinde açıkça yansımaktadır. 2018 yılı için beraat oranının % 16.1 iken hapis cezası dahil mahkûmiyet oranının % 37.8 oranına kadar yükselmesi asırlar öncesi yöntem ve araçlar için de önemlidir. Çocukların korunmadığı ise ÇKK ile gayet açıktır. Hukuk bilinç ve bakışla 15-18 yaş grubu gençler açısından ise TCK.31/3 maddesi ile sosyal inceleme rapor açısından söz konusu ayrımcılığı da bu açıdan ayrıca öne çıkarmaktadır.

51.Günümüz açısında gelinen nokta insanlık tarihi ve suç hukuku açısından ise ayrıca önemli olmaktadır. Bilindiği gibi dinsel değerlere dayalı “klasik kuram/hukuk” yaklaşımdan Pozitivizm’e ve Pozitif(dünyevi) Hukuka dönüşmesi/evrilmesini içeren süreci de öne çıkarmaktadır. Çocuk dahil kişilerin korunması ve yardım olması toplumsal temel ve asli bir görev dönüşümün de parçasıdır. Medeni/ yurttaş hukuk ile ceza hukuk açısından ilişkiler ve yapılar için de ayrıca önemli olmuştur. Aydınlanma süreci ve Roma hukuk açısında ise sistem özelliği tutarlılığı ve gözetilmeyi öncelik yapmaktadır. Hukuka bilinç açısından da değerlendirme noktasıdır. Osmanlı devletinin işgal edilmesi ve Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşları ile bağımsız, kurtuluş savaşı sonucu kurulmuş olan Türkiye Cumhuriyeti, Aydınlanma sürecini odak yapmıştır. Buna bağlı olarak 1926 yılında 1907 tarihi İsviçre Yurttaş/Medeni Kanunu (ZGB)’nun, 743 sayılı “Türk Kanunu Medenisi” ne aynen uyarlanmıştır. “Zivil” başlığı ve “ius çivil” özelliği ile özgür eşit yurttaş konumun toplumda yer almasına yönelik düzenlemeler özellikle çocukların mülk olarak engellenmesini de ayrıca öne çıkarmıştır. Bu özellikler iki ülke ,tek kanun özelliğın kazandırması önemli bir liderliktir.Toplum ve uygarlık açısında ayrı bir bakıştır. Yine 1889 tarihli Zanardelli İtalyan Ceza Kanun’u 765 sayılı Türk Ceza Kanuna aynen uyarlanmıştır Uyarlanmış olan iki kanun aynı zamanda kaynak kanun özelliğini ve Roma hukuk sistemini de kazandırmış olup uygunluk /tutarlılık/eşdeğerlilik hukuk bilinç ve bakışın temel kaynağıdır.

52.Hukuka ve adalete ulaşımını da öne çıkaran süreçte söz konusu gelişmeler arasında “ceza” ve cezalandırmayı öne çıkaran “fail ceza hukuk” kavramının “**fiil ceza hukuk**” kavramına dönüşmesi aynı zamanda çocuk dahil bu sürecin önemli parçasıdır.Anglo- Sakson dahil sistem ve uygulamalar için de önemli bir farklılıktır.” Ceza”nın odak olması yerine “insan” odaklı yaklaşım ve evrensel değerler ile gelinen noktalar korumayı ve geliştirme adalet içinde yükümlü kılmaktadır. Çocuk korunması için kucak yeri ve güvenli bir alana sahip olması temel ve asli kamusal hizmetler için sosyal hizmetleri öncelik yapmaktadır. Sağlık, eğitim gibi asli temel görevler arasındadır. Gençler için ise adil ve adaletli davranılması eğitim ve geliştirmeleri birincil yapmaktadır. Bu yönde sosyal hizmet yöntem araçlar ise tamamlayıcı unsurdur. Bir asırdan beri böyle bir sürecin ,sistemin ve yapıların varlığı Türk hukuk ve adalet açısından ayrı ödev ve görevi de öne çıkarmaktadır. Anayasa ve yapılan tercihle sistem ve gelişmeleri gözetmek yerine körleşmek, körleştirmek ise hem adaletten hem de “insan” adaklı bakış içinde bu ölçüyü öne çıkarmaktadır. Reform ise ancak bu uygunluk ve tutarlık için olup kendi içinde normlara dayalı bir uygulamayı da öne çıkarmaktadır.

53.Ancak 2004 yılında yeniden düzenlenmiş 5237 sayılı TCK ile özellikle TCK.31 inci maddesi ile hala yetişkinler gibi cezalandırılma çocuklar için amaçtır. Hala korunmasız ve savunmasız kılması yönündeki bakış hukuktan uzak bir yaklaşım reform adına da yansımaktadır. 12 yaşındaki çocuğa hapis cezasına maruz kalması dahil hoyratlığı içeren kurbanlaştırma söz konusu suç yöntem ve araçları da öne çıkarmaktadır. Bu bakış giderilmeden üçüncü bir reformda bir tutarlılığın aranılmaması ise söz konusu hoyratlığın ve lekeleştirmenin aynen devam edeceğini de yansıtmaktadır. Özellikle Anayasa da hala Atatürk Devrimlerinin

önsözünde yer alması, Anayasanın 90. Maddesi ve de AB ile ilgili taahhütler arasında özellikle usul hukuku ve ölçüyü de öne çıkarmıştır. Sistem dahil bu süreçte sosyal hizmet ve yöntemlerinin adaletin tamamlayıcı unsur olması (12-15) grubu çocuklar için (%40) gibi oran, özellik koruma boyutu ve suç incelemeye yönelik söz konusu yöntem ve araçlar ise insanlık için ayrıca öncelik olmaktadır. Öncelikle ÇHS ve kaynak kanunlara uygunluk ve tutarlılığın aranılması model ve bakış ile başlanmasını da gerekmektedir.

Özetle; lekelenendirilmiş çocuklara yönelik adalet hizmeti için tablolara ve çelişkili sayılara rağmen 2018 yılında 12-18 yaş grubu çocuk ve gençlerin (% 52.8) oranında ve çeşitli illerde ki ağır ve asliye ceza mahkemelerce hala yargılanmaktadır. Adalet ve çocukların korunması hukuk bilinç ve bakışla yansıtmaktadır. Özellikle “beraat” konusundaki karar verme oranı 2018 de açıkça gerilerken, mahkûmiyet oranı 2018 yılında % 37.8 gibi önemli bir orana yükselmektedir. Diğer alternatif uygulamalar açık bir şekilde gerilemiştir. Mahkûmiyet arasında hapis cezası ise %33,8 oranın da olması adaletten ve ÇHS olmak üzere diğer sözleşmelere rağmen hukuktan uzaklaştırıldığını da ortaya koymaktadır.

54.Hukuktan uzaklaşma açısından ayrıca 79. Sayfada yer alan “Tablo 2.1-12 Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Verilen Mahkûmiyet Kararlarının Nitelikleri ve Oranları, İLLER 2018 tabloda yer alan MAHKUMİYET kararları genel toplam sayılar arasında **HAPİS** cezası (28.309)dir. %33,8 oranıyla birlikte iller ayrıca ele alındığında hapis cezası açısından birinci sıra İstanbul olup hapis ceza sayısı (4.934)dir. Oranı (%37, 2) dir. İzmir’in ise ikinci sırada olup hapis ceza sayısı (2 055) dir ve oranı (%36,6)dır. Ankara için ise bu sayı (1.670) dir ve oranı %40,0) dir. Dolayısıyla çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemelerin kurulduğu bu üç büyükşehirde görüldüğü gibi hapis ceza sayı oranı (%31) olup karar alma oranı ise görüldüğü gibi ortalamanın üstündedir. Ankara ise öne çıkmaktadır. İstanbul ikinci ve İzmir üçüncü sırada yer almaktadır. Çocuklar için kurulmasına yönelik böyle bir mahkeme ile birlikte hoyratlığı ve geleceklerinin çalındığı bu durum aynı zamanda TCK 31. Maddesi ve TCK açısından ortaya çıkan durumun da kısa özetini yansıtmaktadır. Mahkeme türleri açısından herhangi bir farklılıkta görülmemektedir. Bunun için bu mahkemelerin yaygınlaştırılmasına gerek olmadığı bir durum da ortaya çıkmaktadır. Adı çocuk mahkemesi olmasına rağmen cezalandırmaya yönelik işlev açısından farklı ¹⁹ olmaması dahil lekeleştirmenin ve de ortaya çıkan aykırılıkların ortadan kaldırılması anayasal ödev ve görev olarak öne çıkmaktadır. Ceza sorumluluk yaşının bir asırdan beri olduğu gibi **ondört (14) yaşının doldurulmasından sonra gençlere yönelik ayrı bir ceza kanunu bağlamında** TCK 31. maddesinin öncelikle ortadan kaldırılması adalet ve hukuk ve insanlık için de öncelikli görevi öne çıkarmaktadır. TCK.31 inci maddesi ile hoyratlığa ve adaletsizliğe katkılar sağlayan hukuk bilinç ve bakış çocuklarının korunması engelleyen temel bir sorun kaynağıdır. Savunmasız kılmaya yönelik ÇKK 35. olmak üzere uygulama yönetmeliğinin 20/4 maddesi ise çocukların geleceklerinin çalındığı diğer önemli bir sorun kaynağı olup hukuksuzluğun giderilmesi de öncelikli görev arasındadır. Özellikle 2005 yılından beri söz konusu olan bu boyut konusunda Afganistan Unicef Bürosu açısından yer alan bilgiler rağmen Unicef Türkiye Ofisi dahil adaletsizliğe yönelik yoğun katkı ve ortaklıkla çocuklara hala yapııştırılan lekelerin temizlenmesi ve bu yönde yeniden düzenlemesi gibi böyle hedef uygunluk ve tutarlılık açısından özellikle öne çıkmaktadır.

55.“Adalet” ise önce çocuğa saygı ve dürüstlikle başlar. Tutarlılık , bilinç ve bakış için ölçüyü de içermektedir. ÇHS ve çocukların yarar ve esenliğin gözetilmesi içinde asgari ölçüyü öne çıkan Pekin Kuralları ve yaşam koşullarının yanı sıra sosyal ortamları konusunda bilgiye sahip olmadan kararlaştırılmasının zorunluğu temel kurallar arasındadır. Kamu hizmeti açısından yetkinlikle verimliği de öne çıkarmak keyfiliklerin engellenmesi içinde önemli bir amaçta olabilmektedir. Yetişkinlerin dışında gençlere yönelik adalet ve hukuk konusunda halen var olan bilinç düzeyi, çocuk ve genç arasındaki farkın ve önemin hala anlaşılmaması ve/ya yok sayılması YRS belgesinde de yansımaktadır. İtiraflar dahil açıklamalar vahim durumu somutlamaktadır. 12 yaşındaki bir çocuğun cezaevine hala girmesi ve özgürlüğün kısıtlanması ve de gelişimlerinin engellenmesine yönelik adaletsizliğin devamı için beceri ve reform bu misyonda hala öne çıkmaktadır. Anayasal göreve rağmen ÇHS yer alan çeviri yanlışlıklarının yanı sıra adli süreçler dışında **sosyal önlemler** konusunda öngörülen model için görüldüğü gibi onarıcı adalet dahil yeni bir şeymiş gibi reformda sunulmak beceri olarak yansımaktadır. Üstelik 2004 yılından beri ÇHS ve önsözde yer alan Pekin Kuralına uygun sosyal önlemler için yükümlülükler rağmen bahsedilmiş olması sistem dahil bilgi konusundaki eksiklik, düzey konusundaki yoksunluk, çocuklar için nasıl hoyratlığının, kurbanlaştırılmanın önemli kanıtı olmaktadır. Adalet adına “onarıcı” adalet için yöntem ve araçlar ölçü, bilgi düzeyi uygunluk. Tutarlılık ise adalet ve insanlık için öne çıkarmaktadır. Özellikle de çocuklar açısından yaşam koşulları ve sosyal ortam konusunda sahip olunan bilgilerle kararlaştırılması için adaletin tamamlayıcı unsuru olan sosyal

¹⁹ <http://sosyalhizmetuzmanlari.com/makale/oku/77/cocuk-ve-cocuk-agir-ceza--mahkemelerine-ihtiyac-yoktur>

hizmet yöntem ve araçlarına dayalı uygulamanın bir asırdan beri zorunlu kılınması ise adalet ulaşımının temel aracıdır. Mevcut uygulamalar ise bilgi düzeyin ötesinde hukuksal bir değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır. Yarar ve esenliğinin gözetilmesine yönelik sosyal önlem ve uygulamalar dolayısıyla bahsedilmiş olan “onarıcı adaletin “ içinin de özellikle evrensel yöntem ve araçlarla uygun bir şekilde doldurulmasını da öncelik yapmaktadır. Ancak TCK ne yönelik çocuklar dahil asırlar öncesi öne çıkarılan cezalandırmaya yönelik bakış ve tercihle buna yönelik ÇKK da öngörülen düzenlemelerle öne çıkan hukuka bakış, hem sosyal hizmetleri yozlaştırmayı hem de adalet ulaşımı engellenmesi “onarıcı adalet” içinde zorunlu kılmaktadır.

56. Özellikle suç yöntem ve araçlarla gayet açık bir şekilde her sene ortalama 40 bin lekelenendirilmiş çocuğun yanı sıra özgürlüklerin kısıtlanması ve 2005 yılından beri gelecekleri çalınan 600 binden fazla çocuk dışında 5 milyon çocuktan bahsedilmektedir. Ceza hukuku açısından ortaya çıkan hak ihlalinin engellenmesi yerine cezalandırmayı öne çıkan TCK31. maddesinde değişiklik olmadan bu yaklaşımın reform adına öne çıkarılması çocuklar için ayrı bir tehdit ve tehlike olarak hala devam etmektedir. ÇKK da yer verilen “suça sürüklenen çocuk “gibi garabet tanım ve uygulamalarla “sosyal inceleme raporu/SİR” dahil sosyal hizmet konusunda eğitim almamış kişilerce “sosyal çalışma görevlisi” gibi garabet tanımla yer almasının reform adına aynen devam edeceği de açıktır. 2005 yılında çocukların korunması adına Türk Medeni Kanun ve idari açıdan koruyucu destekleyici tedbirler için sosyal hizmetlerin yanı sıra Türk Ceza Kanunun öne çıkarıldığı uygulamalarla kendine özgün bir ÇKK söz konusudur. Yerindelik ilkesine rağmen yargısal bir vesayetin öne çıkarıldığı koruma ve yozlaştırılmış sosyal hizmet söz konusudur. Türk hukuk sistemi için ortaya çıkan bilinç ve bakışla masumiyet karinesi aykırı bir şekilde yapılandırılma öne çıkan çocuk ağır ceza mahkemeleri dahil yetişkinlere yönelik ağır ve asliye ceza mahkemelerinde öne çıkarıldığı böyle bir “adalet” reform adına hala öne çıkmaktadır.2005 yılından beri söz konusu bakış ve tercihle ortaya çıkan lekeleştirme dahil itiraflara ve aykırılıklara rağmen küçük grup için ortaya çıkan lekelerin temizlenmesi için “mağdur” odaklı yaklaşımdan da görüldüğü gibi bahsedilmektedir. Söz konusu mevcut yapı ile “suça sürüklenen çocuklar” ve suç mağduru çocuklar ile “korunmaya ihtiyacı olan çocuk” kapsamında ki çocuklar içinde sosyal önlemlerde bahsedilmiş olması ölçü dahil yöntem ve araçlar içinde ayrıca önemlidir. Bunun için sosyal hizmetlere dayalı uygunluk ve tutarlılık özellikle aranmasını da zorunlu kılmaktadır.

57. Dolayısıyla bir taraftan “mağdur” sözcüğü Türk hukuku açısından ele alınmaktadır. Aynı zamanda ceza hukuku ve aynı konumlandırma açısından her iki grubun farklı şekilde uygulanması ve etkiler açısından “mağdur” olması söz konusu odaklanmayı çocuklar içinde önemli kılmaktadır. Bilindiği gibi Avrupa Konseyi “*Şiddet Suçları Mağdurlarının Zararlarının Tazmini Hakkında Sözleşme*” 24.11.1983 yılında kabul edilmiştir.²⁰ İngilizce resmi orijinal metin “*European Convention on the Compensation of Victims of Violent Crimes*” olup Fransız resmi metin “*Convention européenne relative au dédommagement des victimes d'infractions violentes*” dir. Almanca metin ise “*Europäisches Übereinkommen über die Entschädigung für Opfer von Gewalttaten*” Eşitlik ve sosyal dayanışma nedeniyle, bedensel yaralanma ya da sağlığa zarar veren kasıtlı şiddet suçları kurbanlarının ve bu suçlar sonucu ölen kişilerin durumu ile ilgilenmek gibi bir yükümlülük sözleşmede öne çıkmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti bu sözleşmeyi 1985 de imzalamış ve onay için TBMM gönderilmiştir. Sözleşme hükümlerine göre; faili bilinmeyen olaylarda veya ekonomik gücü yetersiz faillerin zararları gidermemesi halinde, devletler sorumluluk taşır şeklinde ki yükümlülük ise şimdiye kadar onaylanmamıştır. Türkçe metne ulaşmak ve çeviriyi karşılaştırmak ise hala mümkün değildir. Diğer taraftan sözleşme hala kabul edilmeden mağdur haklarından da 2005 yılından beri bahsedilmektedir. Ayrıca ayrı bir yasal düzenleme olmadan “mağdur” odaktan bahsedilmektedir. Bu yönde Bakanlıkta ayrı bir Daire Başkanlığı bile kurulmuştur. Fakat bu yönde keyfililik için araç olunması reform adına da yer verilmektedir. Ayrıca İstanbul Sözleşmesi de diğer bir nedendir. Özellikle koruma boyutunu ve sosyal hizmetini öne çıkarırken yargısal bir uygulamayı öncelik yapması 6284 sayılı Kanun ile birlikte uygulamayı da yozlaştırmaktadır. Kadınlar dahil söz konusu ölümlere de ayrıca ortak olunmaktadır. Özellikle de nafaka sorunu için İsviçre Yurttaşlık Kanunu (ZGB) ve 317 ve 373 maddeler bağlamında bir asırdan beri öngörülen “nafaka avans sistemi” konusundaki araç ile birlikte resmi vesayet kurumu (Gençlik Dairesi) konusundaki körleşme söz konusu olan cinayetin de önemli ortaklardan birisi olmaktadır. Boşanma sürecinde çocuklar için bir asırdan beri söz konusu yapı ve uygulama konusunda ki direnç aynı zamanda söz konusu cinayetleri de vebal altında almaktadır. Yetkisi olmayanla yapılan ortaklık ise kurbanlaştırmanın diğer ayrı boyutudur. Diğer yandan özellikle korunmaya ihtiyacı olan çocuklar arasında suç mağduru çocuklara yer verilmesi ve

²⁰ <https://www.coe.int/de/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/0900001680079751>
<http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2011-95-724>

ÇKK.6 maddesinde öngörülen bildirim yükümlülüğü ile sorumlu birim ise Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıdır. Yine “suça sürüklenen” çocuğun “mağdur” başlığı altında birlikte alınması ise uygulama ve bakış hukukun ötesinde ironik bir durumu da ortaya çıkarmaktadır.

58.Reform adına yapılan bu açıklamalar ile birlikte başta çocuk ağır ceza mahkemesi dahil sözleşmelerin ve hukukun gözetilmediği ve en azından bir milyon çocuğun arasında yüzbinlerce çocuğun hapis cezasına maruz kalmasıyla ortaya çıkan kurbanlaştırma adalet sistemin ve uygulamanın somut bir “mağdur”udur. Belge de yer alan açıklama ve kabul aynı zamanda yeni bir hukuksal sürecinde başlanmasına neden olabilmektedir. Özellikle bir asırdan beri çocukların korunması açısından sosyal hizmetin adaletin tamamlayıcı unsur olmasının yanı sıra ÇHS ve önsözde yer alan Pekin Kuralları açısından öne çıkan ve onarıcı adaletin yakın bir sürece gerçekleşmesine yönelik hedefle evrensel sosyal hizmete dayalı koruma konusunda bilim ötesinde mağdurun birlikte ele alınması bilgi düzeyinin ötesinde de bir durumu da ortaya koymaktadır. Reform adına çocuk ağır ceza mahkemeleri ile birlikte TCK.31.ve ÇKK.35 maddeleri ile oluşan hukuka ayrılmalarla aynen devam edilmesiyle çocuklar ve gençler için böyle bir adalet görüldüğü kendine özgü bir belge ve metin ile yine kendine özgün bir “adalet”in de ortaya çıkmasına neden olabilecektir..

59.Ayrıca bilindiği gibi çocuklara karşı işlenen suçlar tüm cinsel davranışları içerecek şekilde cinsel istismardır. Ceza hukuk açısından “cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar “arasında 0-15 yaş grubunda ki çocuklar için “çocukların cinsel istismarı” ile 15-18 yaş grubu için reşit olmayanla cinsel İlişki ayrı şekilde de ele alınmaktadır. TCK.103 ve 104 maddeleri açısından suç mağduru çocuklar “korunma ihtiyacı olan çocuk” ların kapsamındadır. Kamusal açıdan çocukların korumasız, savunmasız kılınmasıyla kurban çocuklar dolayısıyla sık sık ve ayrı bir şekilde gündeme gelmektedir. Savunmasız ve korumasız kurban çocuklar aynı zamanda adil ve adaletinde bir parçasıdır. Ek bir korumayı ve esirgemeyi de görev yapmaktadır. Adalet dahil eksiklikler ise vicdanları da etkilemektedir. Hadım edilme ve/ya idam cezası dahil yaptırımlar adalet için de görüldüğü gibi zaman zaman çözüm olabilmektedir. Kamuoyu ve duyguların tatmin edilmesi hukukun da önüne çıkmaktadır. Kamusal hizmette ki eksiklikler ise çaresizlik olarak öne çıkmaktadır. Dolayısıyla yayınlanmış olan “**Yargı Reform Stratejisi**” belgesinde yer alan bilgilerin çocuk ve gençler açısından birlikte ele alınmasını da ayrıca gerekmektedir. Görüldüğü gibi çocukların cinsel istismarı açısından 15 yaşını doldurmuş gençler için şikayet veya başvuru sonucu Cumhuriyet Savcılığı tarafında **TCK.104. maddesine yönelik işlemler sonunda % 83.5 oranında kovuşturmayaya yer olmadığı gibi bir durum söz konusudur.** Halbuki cinsel saldırı ile ilgili 102. Madde de yapılan işlem sonunda (6 085/15525) ile %39 oran ile kovuşturmayaya yer olmadığına ve kamu davası açılan sayısı (6.920/15.252) ile %45,3 oranında kararlaştırılmaktadır. Cinsel taciz ile ilgili olarak TCK/105. madde için ise kovuşturmayaya yer olmadığı için (10.239/23.269) ile oran %43,9 olup kamu davası açılan sayısı (15.575/23.269) ile %67 oranı söz konusudur. Dolayısıyla 15-18 yaşını tamamlamış gençlere yönelik TCK 104 maddesi açısından daha ağır bir davranışa maruz kılınmasına rağmen bu oranlar sorgulanması gereken diğer önemli bir resim aynı zamanda ÇKK 6 ve 44. Maddesini de birlikte ele almayı da görev yapmaktadır.

60.Diğer yandan çocuk ve gençlere yönelik 2005 yılından beri söz konusu olan 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK) ile Avrupa Birliği süreci bağlamında yeni Türk Medeni Kanun ve yeni Türk Ceza Kanunu birlikte öne çıkmaktadır. Bu yapılanma, düzenlemeler ve bakışla da her sene en azında 500 bin çocuk ve gençlerin ve de toplumun gelecekle adalet ve Türk Halkı adına belirlenmektedir. Bu bağlamda çocukların cinsel istismarı açısından ise önemli bir insanlık sorununu öne çıkarmaktadır. Aynı zamanda savunmasız ve korumasız kurban çocukların toplum adına hoyrat davranılmamasını da ödev ve görev yapmaktadır. 2004 yılından beri iç hukukun parçası olan Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (ÇHS) ve önsözde yer alan asgari standartları içeren Pekin Kurallarına dayalı bir uygulama yükümlülüklerin arasındadır. Adil yargılama ve sözleşmelere saygılı davranma açısından Avrupa İnsan Hakları Sözleşme (AİHS) ve de sosyal hizmetlerden yararlanma hakkını dayalı sosyal koruma boyutunu da öne çıkaran ve insan hakları belgelerinden Avrupa Sosyal Şartı (ASS) na dayalı olan ve çocukların korunması adına öne çıkan bir ÇKK söz konusudur. Bu kanun ile hem ceza hem de medeni (yurttaş kanunu birlikte ele alarak ceza kanunu öne çıkaran böyle bir özgünlüğü de öne çıkarmaktadır. (Ayrıca Suriye de söz konusu olan iç savaş sonucu Türkiye’de ki durumu da ayrıca ele almayı gerekmektedir.²¹) Bu bilinç ve bakışla aile mahkemeleri tarafından da alınan kararlar ve

²¹ <https://www.gazetekritik.com/vekil-haberleri/dunya-multeciler-gununde-kara-tablo-turkiye-de-haftada-103-h85096.html?fbclid=IwAR1E7wIhNhDuxrGe--oyz3x33JHxYK4LeMJAbN67M4VsbIVYDKFezv7Qb7g>

NOT :Bu sayılara ek olarak Suriye de söz konusu olan iç savaş sonucu Türkiye’de halen 3.610.228 geçici koruma tanımlamasıyla yer almaktadır.Bunların arasında ise 1.667.860 çocuk ve genç yaşamaktadır. İçişleri Bakanlığı verilerine göre ²¹ Türkiye’de suç mağduru olan yabancı uyruklu çocuk sayısında yüzde 382 artış olduğunda açıklanmaktadır. Türkiye’de 2014-2017 yılları arasında yabancı uyruklu 3.091 çocuğun cinsel saldırıya uğradığını, cinsel istismara uğrayan yabancı uyruklu çocuk sayısında yüzde 736 artış yaşandığını açıklanmaktadır.. Suriye’den Türkiye’ye

2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununda yer alan düzenlemeler uygulama ve etkiler 2005 yılından beri çocukların geleceklerini de belirlemektedir. Dolayısıyla “Yargı Reform Stratejisi” belgesinde çocukların hala lekelendiğinin itirafı ve hedefte yer alan faaliyetler için sözleşmeler ve kaynak kanunlar için bir uygunluk ve tutarlığı da öne çıkarmaktadır.

61.Çocuk ve adalet adına yansıyan misyon ve bakış, çocuk ağır ceza mahkemesinin kurulması ile hem medeni hem de ceza hukukunu birlikte öne çıkaran ÇKK ile söz konusu olan değişiklik ise hala görmezden gelinmektedir. Öncelikle aile, bireyleriyle birlikte sosyal hayatın ve gelişmenin de temel parçasıdır. Aile gibi kurumda yer alan çocuk dahil kişileri mülk olmaması topluluklar dahil hukuksal güvence için de önceliklidir. Sosyal adalete ulaşım bağlamında sosyal iyilik hali ve iyileştirme konusunda kurumlar dahil ihtiyaçların karşılanmasına için ortada var olmayan bir eğitime rağmen idare/yürütme tarafından lekeleştirme ve kendi mesleği dışında sosyal hizmet disiplini için benzer yetki ve göreve sahip olması için hukukun ikincil kılınması görüldüğü gibi misyon ve görevler arasındadır. YRS Belgesinde yansıdığı olan misyon ve görevle, 16 yaşındaki çocuklar için evlenmeye izin sayısı ise “Adli İstatistik 2017” yer alan sayıya göre **(13.685)** olup 2018 yılı için ise bu izin sayısı (13.708) dir. Dolayısıyla hem TCK 104. maddesi hem de mahkemeler tarafından evlendirme izni ile doğumlar birlikte ele alınması çocuk ve gençler yönelik adalete bakışında da küçük bir resmidir. Ancak bu sayılar ve gerçeklerle ÇKK/6 ve 44. maddelerinin görmezden gelinmesi ortaya çıkan hukuksal sorunlar içinde diğer önemli örnektir..Bu körleşme özellikle çocuklar ve toplum içinde diğer önemli bir utanma noktasıdır. Bu misyon ve bakışla BMÇHS ve Pekin Kuralının 16. Maddesi ve Avrupa Sosyal Şartında yer alan 14. maddesi dahil diğer maddeleri körleşmenin de temel bir parçası olmaktadır. TCK/103 maddesi ile hem adalet hem de sosyal hizmet adına ortaya çıkan örnekler adaletin küçültülmesini de yansıtmaktadır. Zehirlendirilmiş tarlada zehir ağacının meyvesinin de zehirli olduğu özellik içinde vicdanın ötesinde ayrı bir örnektir. Adaletin küçültülmesine yönelik kukuka aykırılık için ısrar ve inat, direnç bir misyon ve görev olarak hala devam etmektedir. Bu durum aynı zamanda 6284 sayılı Ailenin Korunması Kanun ile Kadına Karşın Şiddetin Önlemesine Dair Kanunun ve İstanbul Sözleşmesini birlikte ele almayı gerektirmedi. Çocukların ve toplumun geleceği açısından hala bu vahim durum ödev ve görevleri de öne çıkarmakta olup bu yöndeki etkenleri de ayrıca ele almayı gerekmektedir. Urla.23.6.2019

SHU Nihat Tarımeri

NOT: YRS Belgesinde yer alan açıklamalar bağlamında ortaya çıkan ayrılıklar ve etkilere yönelik bazı etkenler ve öneriler ise üçüncü yazıda devam edecektir.

büyük göçün başladığı 2011 yılından itibaren, suça sürüklenen yabancı uyruklu çocuk sayısının sürekli arttığını ve "suç işlediği gerekçesiyle güvenlik birimlerine getirilen yabancı uyruklu çocuk sayısında yüzde 4296 artış ile 2011-2017 yılları arasında 37.503 yabancı uyruklu çocuk hakkında suç işlediği gerekçesiyle işlem yapılmasından da bahsedilmektedir.Bu açıklamalar halen yaşanan sorunun ayrı ayrı ve birlikte ele alınmasını da gerektirmektedir.